



TOIMINTASUUNNITELMA 2024

Ehdotus vuosikokoukselle 15.5.2024

Yhdistyksen toiminnan tarkoitus ja visio tulevasta

Toimintasuunnitelman lähtökohta on vuosikokouksessa 2019 hyväksytty järjestön voimassa oleva strategia, jonka kuudes toteuttamisvuosi 2024 on. Strategiassa “Lisää pyöräilyä – lisää hyvinvointia” on määritelty Pyöräilykuntien verkoston ydinviestit, toimenpiteet ja visio vuosille 2020-2025:

YDINVIESTIT

- mahdollistetaan laadukkaat ja sujuvat pyöräilyolosuhteet kaikille
- lisätään pyöräilyn määrää 30 % Suomessa vuosina 2019-2025
- edistetään lasten oikeutta ja mahdollisuuksia pyöräilyyn
- kehitetään liikennepolitiikkaa ja -kulttuuria pyöräilymyönteiseksi
- lisätään pyörämatkailua ja pyöräilyn palveluja
- vahvistetaan pyöräilyn asiantuntijuutta ja resursseja

TOIMENPITEET

- Parhaiden toimintamallien juurruttaminen.
- Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista.
- Kuntapäätäjiiin ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen.
- Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen.
- Pyöräliikenteen rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittelemaa 20% liikenneinvestoinneista.
- Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

VISIO 2025

- Pyöräliikenteen määrä on kasvanut, ja pyöräily on kilpailukykyinen ja houkutteleva liikennemuoto arjen matkoilla ympäri vuoden.
- Kunnat ja valtio kohdistavat riittävästi resursseja pyöräliikenteen investointeihin, kunnossapitoon, pyörämatkailuun ja muuhun edistämistyöhön.
- Koulut ja päiväkodit ovat sitoutuneita pyöräilykasvatukseen ja pyöräilyrajoitukset on kumottu.
- Pyöräily koetaan eri liikenneympäristöissä sujuvaksi, miellyttäväksi ja turvalliseksi.
- Kaikissa kunnissa seurataan pyöräliikenteen määrää, laatua ja käyttäjätyytyväisyyttä

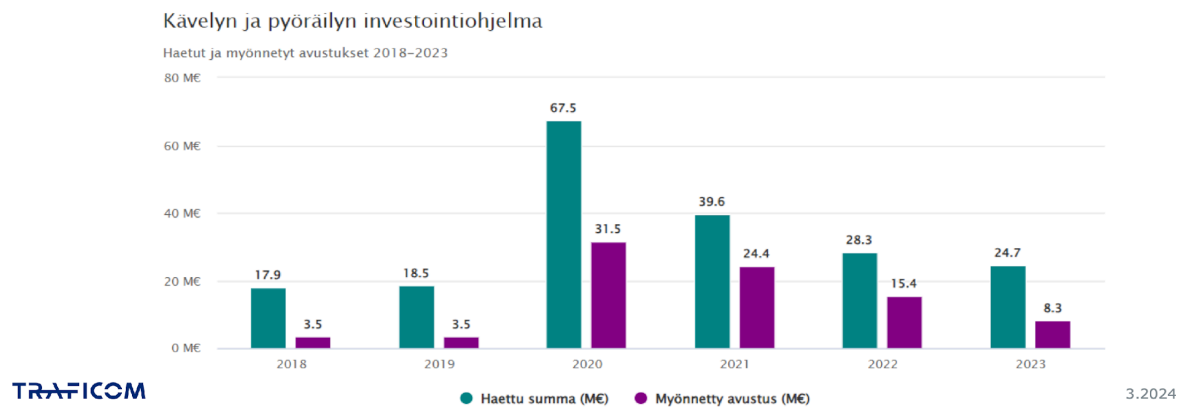
2. Tulevan toimintakauden haasteet ja mahdollisuudet

Pyöräilykuntien verkosto on vuosien ajan ollut kasvava järjestö: tavoitteena on ollut lisätä jäsenkuntien ja -yhteisöjen määrää vuosittain. Pyöräilykuntien verkostoon kuului vuoden 2024 alussa Pyöräilykuntien verkostoon kuului vuoden 2024 alussa 176 jäsenyhteisöä, joista 164 oli kuntia ja kaupunkeja.

Toimintakauden suurena haasteena on yleiseen talouskehitykseen liittyvän epävarmuuden kasvaminen, joka vaikuttaa vahvasti myös kuntatasolla. Kuntien menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina.

(<https://vm.fi/-/kuntatalousnakymat-heikkenemassa>).

Esimerkiksi kunnille suunnattu kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustus laskee vuonna 2024 tuntuvasti aiemmasta. Vuonna 2024 avustusta myönnetään noin 3,0-5,0 miljoonaa euroa.



Tässä tilanteessa Pyöräilykuntien verkoston tavoite on tukea ja pitää yllä kunnissa jo aloitettua kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantavaa kehitystä. Pyöräilykuntien verkoston vahvuutena ovat eri puolilla Suomea sijaitsevat eri kokoiset jäsenkunnat, joiden kokemukset ja toimintamallit ovat arvokasta pääomaa koko verkostolle.

Toiminta vuonna 2024

Vuonna 2024 tavoitteena on pitää yllä ja tiivistää kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä kirkastaa jäsenpalveluja ja vahvistaa verkostoon kuulumisen tunnetta kunnissa. Toiminnan mahdollistavat jäsenmaksut ja kohdeavustukset. Vuonna 2024 Pyöräilykuntien verkoston varainhankinnan tärkein kanava ovat kuntien ja muiden yhteisöjen jäsen- ja palvelumaksut. Toimintaa rahoitetaan lisäksi liikenne- ja viestintävirasto Traficomin hankerahoituksella (Fiksusti kouluun -hanke, Kestävä kulkutapamuutos kunnissa -hanke) ja opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella (Pyöräily-ystävällinen työpaikka -hanke). Pyöräilykuntien verkoston ja Pyöräiliiton yhteinen Pyörämatkailukeskus sai

rahoituksensa Traficomien kautta eduskunnan valtiovarainvaliokunnan budjetista (ns. joululahjaraaha), ja tämä rahoitus jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka.

Toiminta vuonna 2024 tukee strategiaan kirjattuja tavoitteita ja kärkitoimenpiteitä seuraavasti:

1. Parhaiden toimintamallien juurruttaminen

Pyöräilykuntien verkosto työskentelee jäsenkuntiensa palveluksessa. Kuntien tarpeisiin vastataan kuntalähtöisesti tukemalla ja neuvomalla tarvittaessa puhelimitse, sähköposteilla, kuntavierailuilla, etäkokouksilla. Lisäksi toteutetaan hankkeita, jotka on suunniteltu kuntien tukemiseksi. Vuonna 2024 Pyöräilykuntien verkosto toteuttaa neljä hanketta, joiden tarkoitus on kehittää ja juurruttaa parhaita toimintamalleja:

Kestävä kulkutapamuutos kunnissa -hankkeessa tuetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien toteuttamista kunnissa sekä viestitään uusista infra- ja liikkumisratkaisuksista. Ensisijaisia toimenpiteitä ovat

- o Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien toimeenpanon tukeminen vähintään 15 kunnassa (10 paikan päällä ja 5-10 etäyhteyksin)
- o Juhlitaan infraa: kunnat (10 kpl), joissa on vuosina 2023–2024 toteutettu korkealaatuista pyöräliikenteen infraa.
- o Virikeaineistot kunnille: Pyöräliikenteen suunnittelu (2020) sekä Jalankulun suunnittelu (2022) -ohjeiden konkretisoiminen ja jalkauttaminen.
- o Kaupunkipyöräfoorumi – tiedonjaon vertaisverkosto kunnille

Fiksusti kouluun -hanke on tarkoitettu kunnille, jotka haluavat lisätä aktiivista kulkemista koulu- ja/tai opiskelumatkoilla, vähentää liikenteen päästöjä ja toteuttaa kävely- ja pyöräily-ystävällisiä koulureittejä ja koulujen lähiympäristöjä. Vuonna 2024 tarjotaan Tietopajaa uusille kunnille ja kouluille (tavoite: 10-15 uutta kuntaa ja näistä valitut koulut). Tietopaja koostuu yhteisistä online-tapaamista (5 x 1 h 15min) ja niiden ennakotehtävistä. Lopuksi järjestetään jokaisen kunnan kanssa erikseen kuntakohtaiset online-tapaamiset (1 x 1 h 15 min).

Pyöräily-ystävällinen työpaikka -hankkeessa rakennetaan ja kehitetään yhteistyössä kymmenen työpaikan kanssa Suomeen kolmiportainen malli, joka ohjaa työpaikkoja pitkäjänteiseen ja kokonaisvaltaiseen työmatkapyöräilyn edistämiseen. Lisäksi kehitetään tunnus, joka toimii osoituksena työpaikan sitoutumisesta työmatkapyöräilyn edistämiseen ja joka myönnetään työpaikalle, kun se saavuttaa mallissa asetetut tavoitteet. Mukaan tavoitellaan 2-3 kuntatyönantajaa ja 7-8 yritystä.

Pyörämatkailukeskus -hankkeessa Pyörämatkailukeskuksen (Pyöräliitto ja Pyöräilykuntien verkosto) toiminta palvelee kuntia mm. pyörämatkailun kehittämisessä reitteihin, markkinointiin ja Welcome Cyclist -yritysten verkoston (yli 400 yritystä) vahvistamiseen ja

laajentamiseen liittyen. Tavoitteena on Suomen pyörämatkailureitistöjen ja -palveluiden laadun parantaminen. Pyörämatkailukeskuksen tehtävänä on myös EuroVelo -reittien koordinointi ja tuotteistaminen Suomessa. Bikeland.fi -sivustoa ja brändiä vahvistetaan Suomen pyörämatkailun kotipesänä, johon lisätään ja päivitetään jatkuvasti pyörämatkailureittejä ja niihin kytkeytyviä palveluja eri kunnissa ja alueilla.

2. Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista ja pyöräilyä edistävästä toimista

Ensisijaiset toimenpiteet: Pyöräilykuntien verkosto tuottaa aineistoja ja järjestää jäsenkunnille ja -yhteisöille maksuttomia seminaareja ja koulutustapahtumia.

Koulutukset ym. vuonna 2024:

- Pyöräilyviikon infotilaisuus maaliskuussa: ”Liikennerauha” vuoden 2024 teemana
- Virikeaineistot kunnille: tuotetaan uusia aineistoja seuraavista jalankulun ja pyöräliikenteen ratkaisuista:
 - Pyörätiet ja -kaistat – ei tingitä laadusta! (sisältäen sopivat ratkaisut niin kaksisuuntaisen kuin yksisuuntaisenkin pyöräliikenteen järjestelyihin);
 - Kaksisuuntainen pyöräily yksisuuntaisilla kaduilla;
 - Pihakadut;
 - Kävelykadut ja -alueet.
- Järjestetään virikeaineistoja esittelevät aamukahvit: kaksi keväällä ja kaksi syksyllä
- Kaupunkipyöräfoorumi
- Fiksusti kouluun -tietopaja ja verkostotapaamiset tammi-joulukuussa
- Velo-city -jälkiseminaari syyskuun alussa
- Kävelysymposium loppusyksystä yhdessä Jalankulkijat ry:n kanssa
- asiantuntijapuheenvuorot keskeisissä kotimaisissa tilaisuuksissa puheenvuorot läheisten kumppanien ja sidosryhmien järjestämissä tilaisuuksissa, esim. Velo Finland Porvoo.
- asiantuntijapuheenvuorot keskeisissä kansainvälisissä tilaisuuksissa
 - Osallistutaan taloudellisten resurssien salliessa Velo-City -konferenssiin 2024 Gentissä, Belgiassa.
 - Osallistutaan asiantuntijoina Pyöräilylähetystön (Finnish Cycling Embassy) tilaisuuksiin. Vuonna 2024 Pyöräilylähetystö järjestää Helsingissä kolme Cycling Urbanism Master Class -koulutustilaisuutta (helmi-, kesä- ja syyskuussa). <https://cyclingembassy.fi/>

Tärkeimmät viestintäkanavat jäsenyhteisöille ja keskeisille sidosryhmille ovat

- **Poljin-lehti:** neljä kertaa vuodessa ilmestyvä verkkojulkaisu. Toimituskunta (Sanna Ojajärvi, päätoimittaja; Martti Tulenheimo, toimitussihteeri; Matti Hirvonen)
- **Pyöräily-uutiskirje:** jäsenpalvelu kunnille ja sidosryhmille. Sähköpostilistalle kuuluu yli 1000 henkilöä jäsenkuntien eri hallintokunnista sekä sidosryhmistä.
- **Kilometrikisa-uutiskirje:** yli 130 000 vastaanottajaa.

- **Pyörämatkailukeskuksen uutiskirje:** pyörämatkailuasioita jäsenkunnille, yrityksille ja matkailun asiantuntijoille.
- **Sosiaalinen media:** Instagram (Pyöräilykuntien verkosto, Kilometrikisa, Fiksusti kouluun); Facebook; X
- **Verkkosivut**
 - www.poljin.fi: Pyöräilykuntien verkoston ”virallinen” sivu.
 - pyoraailyvuosi.fi: Pyöräilykuntien verkoston kampanjointiin ja viestintään keskittyvä sivu
 - <https://www.bikeland.fi/>: Pyörämatkailua Suomessa koordinoiva sivu.

3. Kuntapäätäjiin ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen

- Jalankulun ja pyöräliikenteen tärkeiden kysymysten pitäminen agendalla
 - tavataan kuntapäätäjiä ja viranhaltijoita
 - tavataan ministereitä, kansanedustajia ja erityisavustajia
 - pidetään säännöllisesti yhteyttä LVM:n, Traficom:n, Väylän, OKM:n ja YM:n viranhaltijoihin
 - vaikutetaan asiantuntijatyöryhmissä sekä lausuntojen ja kuulemisten kautta
 - asiantuntijahaastattelut medialle ja osallistuminen julkiseen keskusteluun
- Valtakunnallinen vaikuttamistyö: tavoitteena vaikuttaa
 - Liikenne12:ta valmisteluun, joka korvaa hallitusohjelmaan kirjatun kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen edistämishjelman päivittämisen. Seurataan Liikenne12:sta valmisteluprosessia ja vaikutetaan aktiivisesti pääviestillä: jalankulku ja pyöräliikenne tulee kirjata osaksi liikennejärjestelmää.
 - Suomi liikkeelle -ohjelman painopisteisiin: kävelyn ja pyöräilyn väylät ovat kaiken ikäisten suosituimpia liikuntapaikkoja. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että liikennesektori on mukana Suomi liikkeelle -ohjelman painopisteiden valmistelussa ja resurssien suuntaamisessa.

4. Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen on tärkeä vaikuttamisen keino.

- Kuntia kannustetaan keräämään tietoa pyöräilyn talousvaikutuksista ja hyödyntämään sitä tietoon perustuvassa päätöksenteossa.

5. Pyöräliikenteen rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittamaa 20% liikenneinvestoinneista.

- Kuntia kannustetaan investoimaan kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuurin laadukkaaseen kehittämiseen

6. Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

- Pyöräilyviikko 3.-12.5.2024, teemana Liikennerauha (10 teemapäivää) <https://pyoraailyvuosi.fi/pyoraailyviikko/>
- Kilometrikisa: Talvikilometrikisa 1.1.-29.2.2024 ja Kilometrikisa 1.5.-30.9.2024.

- Vuoden Pyöräilykunta 2024: julkistetaan vuoden Pyöräilykunta 2024 -haku vuosikokouksessa 15.5.2024. Tunnustuksen voi saada kunta, jolla on selkeä kehittämistavoite ja joka on sitoutunut paikallisten pyöräilyolosuhteiden parantamiseen.

HALLINTO JA TALOUS

Ensisijaiset toimenpiteet

- käynnistetään strategian päivittäminen
- vahvistetaan taloutta lisäämällä varainhankinnan tuottoja

Pyöräilykuntien verkoston strategia on voimassa 2019-2025. Strategian päivitystyö käynnistetään vuonna 2024. Tavoitteena jäsenpalvelun kehittäminen ja nivominen entistä selkeämmin osaksi Pyöräilykuntien verkoston strategiaa.

Pyöräilykuntien verkoston varainhankinnan tärkein kanava ovat kuntien ja muiden yhteisöjen jäsen- ja palvelumaksut. Toimintaa rahoitetaan lisäksi liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoituksilla. Kilometrikisaa rahoitetaan järjestö- ja yritys yhteistyöllä.

Vuonna 2024 haetaan keinoja saada talous tasapainoon. Pyöräilykuntien verkoston tilikauden 2023 tulos oli 3 312,19 €. Verkoston tase vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli edelleen alijäämäinen (-28 191,61).

Ensisijaiset toimenpiteet:

- kehitetään Kilometrikisan varainhankintaa. Vuonna 2024 neuvotellaan järjestöjen ja/tai yritysten kanssa kumppanuusmallista/sponsoroinnista. Vähimmäistavoitteena on saada Kilometrikisan menot ja tulot tasapainoon, jotta kisan pyörittäminen ei jatkossa tuota tappiota Pyöräilykuntien verkostolle.

TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Ensisijaiset toimenpiteet

- jäsenpalveluiden kehittäminen – kiristyvässä taloustilanteessa suunnataan huomio kuntien tukemiseen ja jäsenpalveluiden täsmentämiseen (miten ja mitkä palvelut kohtaavat kuntien tarpeet)
- kilometrikisan toteuttamisen arvioiminen: rahoitus pohjan vahvistaminen – suosittu kisa rasittaa verkoston taloutta siinä määrin, että ilman vahvempaa rahoitus pohjaa sen jatkaminen ei ole perusteltua.
- hankkeet: jatketaan ja kehitetään kuntien kävelyn ja pyöräilyn edistämistä tukevia hankkeita ja haetaan niille kohdeavustuksia ja pysyvämpiäkin rahoitusmuotoja (Pyörömatkailukeskus, Fiksusti kouluun -ohjelma)

LIITTEET

- 1) Kestävä kulkutapamuutos kunnissa -hankesuunnitelma 2024
 - 2) Fiksusti kouluun -hankesuunnitelma 2024
 - 3) Pyörämatkailukeskuksen hankesuunnitelma 1.8.2023-31.12.2024
 - 4) Pyöräily-ystävällinen työpaikka -hankesuunnitelma 2023-2025
-